

R A P O R T
Z MONITORINGU STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CYCÓW ZA
2023 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie

ul. Chełmska 42

21 – 070 Cyców

**ROCZNY RAPORT MONITORINGOWY Z REALIZACJI STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CYCÓW ZA
2023 r.**

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U z 2023r. poz. 901 ze zm.) nałożony został na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W związku z tym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cycowie opracowana została i przyjęta 9 lutego 2021r. Uchwałą Nr XIX/187/21 Rady Gminy Cyców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cyców na lata 2021 – 2027.

W strategii określone zostały kierunki działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych oraz zadania programowe określające pomoc różnym grupom, sposoby ich osiągnięcia oraz realizatorów.

Zarządzeniem Nr 13/2024 z dnia 14 lutego 2024 r. Wójt Gminy Cyców powołał zespół zadaniowy, którego głównym celem jest monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań. Gromadzone dane mają służyć zidentyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów, które pojawiają się w trakcie wdrażania Strategii oraz analizie czy działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

W skład zespołu zadaniowego wchodzi:

1. Pani Teresa Mróz Sekretarz Gminy – Przewodnicząca Zespołu;
2. Pani Joanna Oniszczyk Kierownik OPS – Z – ca Przewodniczącego Zespołu;
3. Pani Magdalena Baranowska Specjalista Pracy socjalnej – Sekretarz Zespołu;
4. Pan Andrzej Choma Kierownik Referatu Obsługi Adm. Księg. Szkół – Członek Zespołu;
5. Pan Tomasz Bochra Pracownik UG – Członek Zespołu;
6. Pani Marta Dyszewska Z-ca Wójta – Członek Zespołu.

Zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej koordynatorem realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Niniejszy raport monitoringowy został opracowany w oparciu o dane uzyskane z bieżącej działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie, Urzędu Gminy,

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminnych placówek oświatowych i kulturalnych, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz Policji. Instytucje te pracują z grupami szczególnego ryzyka, wobec których przypisano w Strategii cele operacyjne oraz poszczególne działania.

Misją samorządu Gminy Cyców w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

Wzmacnianie rodzin, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie społeczności lokalnej.

W celu realizacji wyznaczonej misji i zapobieganiu problemom społecznym występującym na terenie gminy wytyczono następujące cele strategiczne oraz wskaźniki monitoringowe:

Wskaźniki monitoringowe	Wartość w 2023 r.
Cel strategiczny 1 - Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.	
liczba rodzin objętych pracą socjalną	139
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (9)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	45
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodzin i dzieci	14
Cel strategiczny 2 - Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.	
liczba osób w wieku poprodukcyjnym (oraz ich udział w ogóle mieszkańców)	757 (9,9%)
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	33
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	148
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	6

liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0
liczba osób korzystających z klubu seniora	45
liczba osób z gminy Cyców, które otrzymały dofinansowanie z PEFRON	130
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	0
Cel strategiczny 3 - Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej oraz dostępności opieki zdrowotnej.	
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej	8, 1, 0
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	0
liczba grup samopomocowych	1
liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	58
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	6
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych	1
liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	38 642
liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	91 368
Cel strategiczny 4 - Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.	
liczba osób bezrobotnych w gminie	187
liczba osób bezrobotnych z gminy zatrudnionych w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych	8

liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu:	
1. ubóstwa,	221
2. bezrobocia	110
3. bezdomności	3
liczba rodzin pobierających świadczenia:	
1. pomocy społecznej,	123
2. świadczenia rodzinne	293
3. funduszu alimentacyjnego	27
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe	5
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów szkolnych	41 (styczeń – czerwiec) 39 (wrzesień – grudzień)
liczba podmiotów ekonomii społecznej	30
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	3
liczba mieszkań komunalnych (w tym socjalnych)	9 (5)
liczba programów i projektów realizowanych na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 (współpraca z fundacją Heros)
Cel strategiczny 5 - Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.	
liczba popełnionych i wykrytych przestępstw	214
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	91
środki finansowe wydatkowane na zrealizowane inwestycje drogowe (w zł)	533 844,58 zł
Cel strategiczny 6 - Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.	
liczba pracowników OPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	10 (3)
liczba pracowników OPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	10
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	1

1. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.

Rodzina to najważniejsza i podstawowa komórka społeczna. W niej dziecko przychodzi na świat, rozwija się, dorasta, zdobywa podstawowe umiejętności. Rodzina otaczająca dziecko miłością, poczuciem bezpieczeństwa i zaspokajająca jego potrzeby jest miejscem do prawidłowego rozwoju. Zatem właściwa atmosfera życia w rodzinie ma decydujący wpływ na to, w jaki sposób dziecko, a później młody człowiek wykorzystuje zdobyte w niej doświadczenia. Rodzina świadomie bądź nieświadomie oddziałuje na osobowość dziecka przekazując mu system wartości, którym posługuje się w dorosłym życiu. Prawidłowy rozwój dziecka jest uzależniony od funkcjonowania rodziny, zaś w przypadku niewydolności wychowawczo – opiekuńczej rodziny dziecko ma prawo do ochrony i pomocy ze strony państwa.

Na szczeblu gminnym instytucją podejmującą działania pomocowe na rzecz osób i rodzin doświadczających trudności życiowych jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Jego działalność nie zawęża się jedynie do przyznawania świadczeń pieniężnych oraz pomocy rzeczowej, lecz podejmuje on działania aktywizujące oraz oferuje usługi niefinansowe. Podstawowym instrumentem wsparcia rodzin w ramach lokalnej polityki społecznej jest praca socjalna. Jest to interdyscyplinarna działalność zawodowa, której celem jest pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Jest to profesjonalna działalność ułatwiająca jednostkom, grupom i środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do systemu usług umożliwiających samodzielność życiową i godne uczestnictwo w życiu społecznym. W 2023 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cycowie zatrudnionych było trzech pracowników socjalnych, którzy współpracując ze swoimi klientami podejmowali działania na rzecz zapewnienia niezbędnych środków materialnych oraz godziwych warunków bytowych. Pracownicy socjalni niosąc pomoc osobom i rodzinom doświadczającym trudności życiowych udzielali specjalistycznych porad, przeprowadzali rozmowy motywujące, podejmowali działania interwencyjne, a także współpracowali z lokalnymi instytucjami i organizacjami. Należy podkreślić, iż pracą socjalną jest obejmowanych większość rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych z pomocy społecznej. W 2023 r. pracą socjalną przez tut. Ośrodek objętych zostało 160 rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie w ramach dodatkowych zadań zorganizował spotkanie Mikołajkowe dla dzieci z rodzin objętych pomocą. W trakcie imprezy odbyła się

zabawa taneczna, gry i zabawy ruchowe oraz przygotowany został słodki poczęstunek. Zakupiono 86 paczek, które były sfinansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminą Cyców, Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Cycowie oraz Gminną Biblioteką Publiczną w Cycowie zorganizował festyn z okazji Dnia Dziecka pt. „Bądźmy razem” dla wszystkich dzieci i mieszkańców Gminy Cyców. Festyn był finansowany ze środków własnych wszystkich w/w instytucji oraz współfinansowany ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Istotny element systemu wsparcia rodzin z dziećmi w Gminie Cyców stanowi asystent rodziny. W 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie zatrudniał jednego asystenta rodziny, który wsparciem obejmował 9 rodzin borykających się z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. W rodzinach tych znajdowało się łącznie 38 dzieci. Podstawowym zadaniem asystenta jest pomoc rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej, ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz radzenia sobie z trudnościami dnia codziennego. Działania asystenta rodziny powinny ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych, by rodzina mogła funkcjonować prawidłowo, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Powinny zmierzać do pozostania dzieci w środowisku rodzinnym. Jeśli zaś dzieci znajdują się w pieczy zastępczej rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny biologicznej. Kluczowym zadaniem asystenta jest wspieranie rodziny wychowującej dzieci, które są zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez zmianę stosunku poszczególnych członków rodziny względem siebie, podnoszenie samooceny osób wspólnie zamieszkujących oraz wzbudzanie wiary we własne siły. W taki sposób wspiera on rodzinę, aby mogła w przyszłości samodzielnie pokonywać życiowe trudności, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Równie istotną formą pomocy w zakresie wsparcia osób i rodzin z dziećmi stanowią gminne placówki oświaty, służba zdrowia, policja, jednostki kultury, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, sądy i organizacje pozarządowe.

Szkoła, jako placówka przygotowująca dzieci i młodzież do życia społecznego ma za zadanie zarówno nauczanie, jak i wychowywanie młodego pokolenia. Realizuje zatem cele

i zadania pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, które wynikają z ustawy o systemie oświaty oraz przepisów wydanych na jej podstawie. Są one zawarte w programach wychowawczych i profilaktycznych dostosowanych do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska. W szkołach organizowane są dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, zajęcia sportowe, zajęcia wyrównawcze, rewalidacyjne, logopedyczne oraz nauczanie indywidualne.

Placówki oświatowe działające na terenie gminy Cyców w realizacji celu strategicznego „Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju” podejmowały następujące działania:

- organizowano spotkania z rodzicami uczniów, podczas których omawiano temat funkcjonowania dzieci oraz możliwości wsparcia ich wewnętrznego potencjału i wszechstronnego rozwoju, a także omawiano metody wychowawcze, umiejętności komunikacyjne oraz rozwijania kompetencji rodzicielskich;

- informowano rodziców o możliwości uzyskania wsparcia w instytucjach działających na rzecz dzieci i rodzin;

- organizowano działania integrujące systemy rodzinne poprzez włączanie rodziców do udziału w konkursach i przedsięwzięciach wspólnie ze swoimi dziećmi;

- wspierano uczniów w poznawaniu i rozwijaniu ich mocnych stron, zainteresowań i pasji poprzez udział w dodatkowych zajęciach, konkursach i akcjach na szczeblu lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim, gdzie uzyskiwali niejednokrotnie wysokie wyniki;

- umożliwiano uczniom doświadczającym różnego rodzaju trudności korzystanie ze stałej oferty zajęć pozalekcyjnych służących rozwijaniu ich uzdolnień i zainteresowań;

- kwalifikowano uczniów doświadczających trudności w sferze edukacyjnej i społecznej do udziału w zajęciach wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych oraz terapeutycznych;

- organizowano zajęcia rewalidacyjne dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność, dostosowane do ich indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych;

- organizowano dla uczniów różnego rodzaju wyjścia pozaszkolne (wycieczki, wydarzenia sportowe i kulturalne);

- współpracowano z instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin na terenie gminy, powiatu i województwa (Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich, Policja, kuratorzy sądowi i służba zdrowia).

Gminne Centrum Kultury i Sportu w Cycowie w 2023 r. posiadało bogatą ofertę spędzania czasu wolnego skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży. W ramach całorocznych spotkań organizowano zajęcia plastyczne, zajęcia kreatywne, zajęcia wokalne, zajęcia taneczne, a także naukę gry na instrumentach. Przeprowadzono szereg imprez, koncertów, wycieczek i konkursów dających możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną, m. in.:

- XXXI Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- VIII Regionalny Festiwal Kolęd i Pastorałek „HEJ KOLEDA”;
- Ferie zimowe;
- Gminny konkurs plastyczny „MAMA I JA”;
- Festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka „BĄDŹMY RAZEM”;
- Dmuchane podwórko „POD CHMURKĄ”;
- Letnie warsztaty artystyczno-integracyjne dla dzieci;
- Wakacyjne nocowanka w GDK;
- Festiwal Sportu i Kultury „ŻYJ Z KULTURĄ, ZDROWO NA SPORTOWO”;
- VIII Regionalny Festiwal Pieśni Patriotycznych „ŚPIEWAM OJCZYŹNIE SWEJ”;
- Powiatowy konkurs plastyczny „W BARWACH JESIENI – NA POLACH JESIENIĄ”;
- Wycieczka do Lumina Parku w Lublinie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Cycowie wraz z filiami w Ludwinowie i Malinówce swoją działalnością kulturalną i edukacyjną przyczyniała się do rozwoju dzieci i młodzieży. Organizowała konkursy plastyczne („Palma wielkanocna”, „Najpiękniejsza choinka bożonarodzeniowa”, „Mój najlepszy przyjaciel/moja najlepsza przyjaciółka”), konkursy recytatorskie (42. Mały Konkurs Recytatorski, 27. Jesienny Konkurs Recytatorski „WSPÓŁCZESNOŚĆ”), ferie z biblioteką, wakacje z biblioteką, „Noc Bibliotek”, lekcje biblioteczne z okazji Świąt Majowych i Święta Niepodległości. Zrealizowała spektakl edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym pt. „Przygody świnek” oraz projekt „Od amatora do aktora”. Prowadziła całoroczne cykliczne spotkania z dziećmi „Magiczny Koszycek”, mające na celu promocję bibliotek oraz czytelnictwa wśród najmłodszych mieszkańców gminy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Cycowie oraz Filie na rzecz rodzin i dzieci zorganizowały ogółem 198 imprez (konkursy, projekty, warsztaty, lekcje biblioteczne, spotkania itp.), w których uczestniczyło około 4000 osób.

W 2023 roku zarejestrowanych zostało 1402 czytelników, co stanowi 18,25% ogółu mieszkańców gminy. Najczęściej z bibliotek korzystali wg kategorii wiekowej dzieci

i młodzież do lat 19 – 780 osób, następnie czytelnicy w wieku 20-44 lat – 345 osób, najrzadziej zaś osoby powyżej 45 roku życia – 277 osób.

2. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Do zadań gminy w zakresie wsparcia osób i rodzin, które doświadczają problemu niepełnosprawności oraz ciężkiej i/lub przewlekłej choroby należą usługi opiekuńcze. Mogą one zostać przyznane osobie samotnej, bądź rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona.

W 2023 r. z pomocy w formie usług opiekuńczych realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie korzystało 6 osób. Bezpłatna pomoc w formie usług opiekuńczych udzielana jest wyłącznie osobom samotnie gospodarującym po 80 roku życia, niepozostającym w związku małżeńskim i nieposiadającym wstępnych ani zstępnych. Usługi opiekuńcze świadczy opiekun zatrudniony przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie. Świadczone wsparcie polega m.in. na pomocy w utrzymaniu czystości w mieszkaniu podopiecznych, przynoszeniu opału i rozpalaniu w piecu, zapewnieniu kontaktu z lekarzem, realizowaniu recept oraz podawaniu leków, a także dokonywaniu zakupów artykułów spożywczych i przygotowywaniu posiłków.

Gmina Cyców korzystając ze środków finansowych budżetu państwa oraz środków własnych realizuje usługi opiekuńcze w ramach rządowego programu „Opieka 75+”, którego cel stanowi poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób powyżej 75 roku życia. W 2023 r. z programu skorzystały 2 osoby. W trosce o osoby niepełnosprawne i sprawujące opiekę nad osobą z niepełnosprawnością Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie w 2023 r. realizował program rządowy „Opieka wytchnieniowa”. Głównym celem programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną poprzez umożliwienie im uzyskania doraźnej czasowej pomocy w sprawowaniu opieki. W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystały 4 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, w ilości po 240 godzin dla członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę. Ponadto w 2023 r. 96 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Cyców wymagających pomocy osób drugich miało zapewnioną pomoc osób, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, i którzy w zamian otrzymują specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna lub świadczenie pielęgnacyjne wypłacane przez Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie realizowanych ustaw.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności oraz niemogącym samodzielnie funkcjonować w dotychczasowym

miejscu zamieszkania, którym nie da się zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2023 roku w domach pomocy społecznej przebywało 11 osób z terenu gminy Cyców.

Rodziny oraz osoby samotne doświadczające niepełnosprawności lub przewlekłej choroby otrzymywały ponadto wsparcie ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w postaci poradnictwa socjalnego, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, występowaniu o świadczenia rentowe i emerytalne, a także innych form pomocy materialnej i niematerialnej. W 2023 r. udzielono pomocy finansowej 72 rodzinom, w których powodem udzielania wsparcia była niepełnosprawność. Mając na uwadze poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie udziela także informacji o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PEFRON w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej. W 2023 r. z tego rodzaju pomocy skorzystało 130 osób z terenu gminy Cyców.

Osoby z niepełnosprawnością mają ponadto możliwość korzystania z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Łęcznej i Milejowie oraz z usług Warsztatów Terapii Zajęciowej w Janowicy. Łącznie z tego rodzaju wsparcia w 2023 r. skorzystało 10 osób.

Osoby borykające się z problemami zdrowotnymi, chorobami czy niepełnosprawnością objęci są nie tylko wsparciem socjalnym czy opiekuńczym. Mają możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju aktywizacjach skierowanych bezpośrednio do osób starszych. Ten okres życia, chociaż naznaczony spadkiem sprawności organizmu oraz wzrostem podatności na choroby dla wielu staje się czasem rozwoju osobistego, zdobywania wiedzy i doświadczeń, jak również podejmowania nowych kontaktów interpersonalnych. Osoby te skupiają się wokół Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów - Oddział w Cycowie oraz Klubu Seniora.

Klub Seniora zrzesza najstarszych, ale wciąż aktywnych mieszkańców gminy. Uczestnicy nie ponoszą odpłatności w związku z przynależnością do niego. Kluczowym zadaniem Klubu Seniora jest organizowanie cyklicznych spotkań, które wpływają na rozwój pasji i zainteresowań poszczególnych jej członków. W ramach projektu „Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Cyców” w 2023 r. Klub Seniora realizował zajęcia, warsztaty, wykłady, konkursy, wycieczki oraz zabawy towarzyskie m.in. Sylwester, Andrzejki, Dzień Kobiet. W ramach w/w projektu prowadzona jest wypożyczalnia sprzętów rehabilitacyjnych. Mogą z niej również skorzystać mieszkańcy gminy niebędący członkami klubu. Klub Seniora działający na terenie gminy w 2023 r. liczył 45 uczestników.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Oddział Rejonowy w Cycowie jest organizacją pozarządową, samodzielną i niezależną. Działa na rzecz poprawy warunków życia osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich samotności, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. W ramach swojej działalności organizował spotkania tematyczne oraz uczestniczył w projekcie „Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Cyców”. W 2023 r. liczył 150 członków.

Osoby starsze i z niepełnosprawnością aktywnie uczestniczą w działaniach organizowanych przez jednostki kulturalne funkcjonujące na terenie gminy, tj. Gminne Centrum Kultury i Sportu oraz Gminna Biblioteka Publiczna. W 2023 r. odbyły się zajęcia z malarstwa i rysunku, wieczory poezji, wyprawy nordic-walking, spotkania autorskie, pielgrzymki i wycieczki, jak również pierwsza „Cycowska Senioriada”. W Gminnej Bibliotece w Cycowie prowadzona była usługa „książka na telefon” skierowana do osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, którzy nie mogli odwiedzić biblioteki osobiście.

3. Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej oraz dostępności opieki zdrowotnej.

Najczęściej pojawiającymi się problemami społecznymi, które mają negatywny wpływ na wszystkie sfery życia codziennego są alkoholizm, narkomania i przemoc. Bezpośrednio wpływają one na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie. Profilaktyką oraz rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy domowej, a także integracją społeczną osób nimi dotkniętych zajmuje się gmina w ramach zadań własnych. W celu realizacji zadań rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Cyców powołana została Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracuje ona w oparciu o Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii i Ustawę o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi. GKRPA podejmuje następujące działania:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
- organizowanie w szkołach pogadanek związanych z tematyką uzależnień, konkursów i spektakli o tematyce profilaktycznej;
- prowadzenie wywiadów środowiskowych i kierowanie na badania pozwalające ustalić stopień uzależnienia od alkoholu;
- kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawach zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz aktywne reagowanie na naruszenie

przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

W 2023 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cycowie odbyła 12 posiedzeń. Skierowanych zostało 9 wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego w stosunku do osób nadużywających alkoholu. Wnioski te były kierowane do Sądu Rejonowego we Włodawie. W celu profilaktyki organizowano spotkania promujące wartości rodzinne, informowano o szkodliwości narkotyków, papierosów i alkoholu poprzez udział dzieci i młodzieży w konkursach, piknikach, warsztatach, pogadankach i imprezach kulturowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie osobom uzależnionym od alkoholu udzielał pomocy finansowej w formie bonów towarowych na zakup żywności i środków czystości. Taka forma pomocy miała zapobiec marnotrawieniu przyznawanych przez pomoc społeczną świadczeń. W 2023 r. skorzystała z niej jedna osoba.

Problemem przemocy domowej zajmuje się nowo powołany Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Cyców. Podejmuje on działania w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Cyców na lata 2021-2027. Przewodniczącym zespołu jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie. W 2023 roku odbyło się 14 spotkań ZI, na których rozpatrzono 18 nowych Niebieskich Kart. Posiedzenia te miały na celu podjęcie odpowiednich działań w indywidualnych przypadkach przemocy domowej oraz monitorowanie sytuacji zgodnie z ustalonym planem pomocy. Osobami podejrzаныmi o stosowanie przemocy byli głównie mężczyźni. Podczas posiedzeń członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego podejmowali działania na rzecz poprawy sytuacji rodzin i osób dotkniętych przemocą domową udzielając im konkretnych porad. Sytuacje rodzin i osób były systematycznie monitorowane przez dzielnicowych i pracowników socjalnych OPS w Cycowie. Z osobami podejrzаныmi o stosowanie przemocy prowadzone były rozmowy dotyczące konsekwencji ich negatywnego działania. Osoby zagrożone lub dotknięte przemocą mogły uzyskać wsparcie oraz informacje w zakresie praw przysługującym osobom doświadczającym przemocy oraz możliwości uzyskania specjalistycznych porad psychologicznych, terapeutycznych i prawnych.

Na terenie gminy Cyców funkcjonują dwa Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. Jest to Ośrodek Usług Medycznych Puls oraz Poleskie Centrum Medyczne. Przyjmują w nich lekarze pierwszego kontaktu oraz specjaliści. Obie placówki swoich pacjentów obejmowały opieką lekarza rodzinnego, pielęgniarki i położnej. W przychodniach prowadzone były wizyty lekarskie, kwalifikacje do szczepień profilaktycznych, szczepienia profilaktyczne, badania laboratoryjne, badania EKG, badania profilaktyczne dzieci

i młodzieży, okresowe badania kontrolne dzieci i dorosłych. W ramach opieki lekarskiej świadczone wizyty patronażowe noworodków, a także wizyty domowe u osób leżących. Placówki ochrony zdrowia zabezpieczają podstawowe potrzeby mieszkańców, jednak z pewnością należałoby zwiększyć katalog ofert lekarzy specjalistów, aby ułatwić mieszkańcom gminy dostępność do specjalistycznych gabinetów medycznych.

Na terenie gminy funkcjonuje Zakład Rehabilitacji Leczniczej w Wólce Cycowskiej w ramach umowy z NFZ. W 2023 r. udzielał specjalistycznych usług medycznych przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych standardów. Do podstawowych zadań zakładu należy wykonywanie usług medycznych w zakresie rehabilitacji leczniczej oraz udzielanie specjalistycznych świadczeń i porad lekarskich w zakresie rehabilitacji leczniczej i wad postawy. Z posiadanych informacji wynika, że działania w obszarze ochrony zdrowia w zakresie poprawy dostępności opieki zdrowotnej są prowadzone systematycznie i w przyszłości planowana jest ich kontynuacja.

4. Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Gmina Cyców w zakresie walki z bezrobociem współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Łęcznej. Zajmuje się upowszechnianiem ofert pracy, udzielaniem informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach oraz organizacją robót publicznych. Na koniec 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łęcznej zarejestrowanych było ogółem 187 osób. Urząd Gminy w Cycowie zorganizował staż dla 5 osób bezrobotnych, natomiast 1 osoba została skierowana do prac publicznych.

Aktywizacją osób bezrobotnych na terenie gminy Cyców zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 r. jako partner realizował we współpracy z Fundacją HEROS z Lublina projekt współfinansowany ze środków UE „Program aktywizacji społeczno - zawodowej - Łęczna, Cyców, Milejów”. Celem projektu było zwiększenie szans na zatrudnienie osób zagrożonych ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego w wieku aktywności zawodowej, poprzez zastosowanie kompleksowych form wsparcia, nastawionych na budowanie kapitału społecznego. Każdemu uczestnikowi projektu stworzono ścieżkę reintegracji, uwzględniającą indywidualną diagnozę sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji oraz potrzeb. W 2023 r. z tego rodzaju wsparcia skorzystało 7 beneficjentów pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach realizowanych zadań wynikających z ustaw i programów skierowanych bezpośrednio do społeczeństwa udziela pomocy mieszkańcom

gminy Cyców, którzy z różnych przyczyn znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. W 2023 r. ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej skorzystało łącznie 123 rodziny:

- zasiłek stały - 45 osób;
- zasiłek okresowy - 43 osoby;
- zasiłek celowy - 47 osób.

Ze świadczeń pieniężnych wypłacanych przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych skorzystało łącznie 488 rodzin:

- zasiłek rodzinny - 134 osoby;
- specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna - 5 osób;
- zasiłek pielęgnacyjny - 195 osób;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - 33 osoby;
- świadczenie rodzicielskie - 30 osób;
- świadczenie pielęgnacyjne - 91 osób;
- fundusz alimentacyjny - 27 rodzin.

W 2023 r. w formie stypendiów socjalnych pomocą objęto 80 dzieci z rodzin ubogich. Dodatki mieszkaniowe pobierało 5 gospodarstw domowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie oprócz świadczeń pieniężnych udzielał pomocy w formie niepieniężnej. Współpracując z Bankiem Żywności w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 Plus współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w 2023 r. 601 mieszkańców gminy Cyców otrzymało wsparcie w postaci produktów żywnościowych. Realizacja programu ma na celu dotarcie z pomocą żywnościową do grup osób najbardziej potrzebujących.

Do zadań własnych gminy należy również zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych ludności, w szczególności poprzez gospodarowanie zasobami mieszkań komunalnych. W 2023 r. gmina Cyców w swoim zasobie posiadała 9 mieszkań komunalnych, w tym 5 socjalnych.

5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym wskazuje, iż do zadań własnych gminy należy dbanie o porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli oraz prowadzenie działań z zakresu ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja zadań samorządu, których celem jest profilaktyka i ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii

społecznych. Są to działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej. Instytucją zapewniającą utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego obywateli jest Policja. Najbliższy posterunek policji znajduje się w Łęcznej. Na terenie gminy, w budynku Gminnej Biblioteki Publicznej pełnione są dyżury dzielnicowych. Daje to możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu mieszkańców z funkcjonariuszami policji w celu uzyskania informacji czy zgłoszenia przestępstwa bądź wykroczenia.

W 2023 r. Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej w gminie Cyców przeprowadziła czynności wyjaśniające szczególnie uciążliwe społecznie wykroczenia, tj.

- kradzież cudzej rzeczy ruchomej – 25 wykroczeń;
- niszczenie cudzej rzeczy – 4 wykroczenia;
- spożywanie alkoholu w miejscu publicznym – 19 wykroczeń;
- używanie słów nieprzyzwoitych – 23 wykroczenia;
- spowodowanie zagrożenia w ruchu drogowym – 19 wykroczeń;
- kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu – 3 wykroczenia.

W 2023 r. na terenie gminy stwierdzono 113 przestępstw, wykryto 101 przestępstw, podjęto 561 interwencji, z czego interwencji domowych było 35.

Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej w związku z podejrzeniem występowania zjawiska przemocy domowej przekazała do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Cyców 13 formularzy Niebieskich Kart.

W celu poprawy bezpieczeństwa na drogach w gminie Cyców w 2023 r. na wykonanie robót drogowych poniesione zostały wydatki finansowe w wysokości 533 844,58 zł.

6. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

W 2023 r. kadre Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie stanowiło 14 osób, w tym Kierownik, Główny księgowy, Kierownik działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i informatyki, Inspektor, Podinspektor, pracownik administracyjny, 5 pracowników socjalnych, 2 asystentów rodziny i opiekunka środowiskowa. Z uwagi na rotację pracowników stan zatrudnienia pracowników na koniec 2023 r. prezentował się w następujący sposób: Kierownik, Główny księgowy, Kierownik działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i informatyki, Inspektor, Podinspektor, 3 pracowników socjalnych, asystent rodziny i opiekunka środowiskowa. Wszyscy pracownicy Ośrodka na bieżąco uzupełniali wiedzę poprzez uczestnictwo w szkoleniach podnosząc swoje kwalifikacje zawodowe.

Włączeniu w życie społeczne osób lub grup zagrożonych marginalizacją (szczególnie

osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych) sprzyjają istniejące na terenie gminy Cyców organizacje pozarządowe. Ich działania zmierzają do podnoszenia standardu życia grup o niskim statusie ekonomicznym lub społecznym, stwarzają okazję do nawiązywania nowych znajomości, uczą współpracy w grupie. W 2023 r. funkcjonowało 30 organizacji pozarządowych. Samorząd Gminy corocznie uchwała program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, który jest podstawą do podejmowania współdziałania.

Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cyców na lata 2021- 2027 ma charakter otwarty co oznacza, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmieniane i dostosowywane do aktualnej sytuacji społecznej. Wielość podmiotów życia społecznego zaangażowanych w jej realizację, jak również wykonywanie zamierzonych dążeń służy podniesieniu poziomu życia mieszkańców gminy.

Strategia zakłada cele i zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej oraz instytucji działających w obszarze polityki społecznej na terenie gminy Cyców. Realizacja ujętych w niniejszym dokumencie celów i działań służy minimalizuje oraz rozwiązuje zaistniałe problemy społeczne. Dokonując analizy informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań strategicznych należy zauważyć, iż zdecydowana większość założonych kierunków działań została w pełni zrealizowana bądź jest w trakcie realizacji.

Cechą charakterystyczną Gminy Cyców jest jej wieloaspektowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych. Dzięki niemu jest w stanie wykorzystać własne zasoby i możliwości do udzielania pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym znajdującym się w trudnej sytuacji. Rozwój różnych form pomocy tj. poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii czy wyspecjalizowanych form pracy socjalnej przyczynił się do zmniejszenia skali zjawiska wykluczenia społecznego oraz wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców.

Sporządzający raport:

Magdalena Baranowska

Paula Darni

